

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ องค์กรบริหารส่วนตำบลลงกระทรวงมหาดไทย จึงต้องจัดทำแผนพัฒนาตำบลให้ครอบคลุมทุกด้านและมีทิศทางที่ชัดเจนในการบรรลุเป้าหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาการศึกษา และสังคม โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ต้องมีการจัดทำแผนและมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาในอนาคต

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรบริหารส่วนตำบลลงกระทรวงมหาดไทย เป็นแผนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี แผนพัฒนาอำเภอศรีมหาโพธิ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น และความต้องการของประชาชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างเป็นระบบตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น

2 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดรายละเอียดของแผนงาน โครงการพัฒนาที่จะดำเนินการในปีงบประมาณของแต่ละปี โดยมีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลาสามปี และมีการดำเนินการทบทวนเพื่อปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่องทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนแบบหมุนเวียนโดยต้องดำเนินการทบทวนและดำเนินการจัดทำทุกปี เป็นแผนพัฒนาที่นำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งมีหลายแนวทาง และต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์ และเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารเพื่อให้เกิดรูปธรรม

ดังนั้น โครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุในแผนพัฒนาสามปี (ในช่วงระยะเวลาปีแรกของแผนฯ) โครงการจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. โครงการ/กิจกรรม ค่อนข้างแน่นอนในการที่จะสามารถดำเนินการได้ การสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ตลอดจนผลประโยชน์ที่สังคมได้รับ
2. โครงการ/กิจกรรม จะต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะนำไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาสามปีโดยสรุป

1. เป็นแผนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. เป็นแผนที่แสดงแนวทางในการพัฒนา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ที่ชัดเจน
3. เป็นแผนพัฒนาที่แสดงโครงการ/กิจกรรม ระยะเวลาสามปี
4. เป็นแผนพัฒนาที่เชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

1. เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ และการจัดทำงบประมาณประจำปี
2. เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วง 3 ปี ที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นการเตรียมโครงการต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปีเมื่อได้รับงบประมาณ
4. เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

1.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสามปีและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้วก็จะถึงขั้นตอนในการแปลงแผนพัฒนาสามปีสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละขั้นตอนยังมีกิจกรรมที่สำคัญ ๆ อยู่หลายกิจกรรม ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนกิจกรรมและองค์กรหรือหน่วยดำเนินงาน ขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอน และกระบวนการต่าง ๆ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนา พบผู้บริหารท้องถิ่นชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการต่อไปพร้อมทั้งเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ห้วงปี พ.ศ. 2554 – 2556 เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ

2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนา แจกโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่

- คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, ส่วนการคลัง, ส่วนโยธา, และส่วนการศึกษาฯ
- ประชาคม

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปข้อมูลจากยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำมาเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมพิจารณา คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปี

3. เมื่อได้กำหนดแนวทางการพัฒนาแล้ว พิจารณาว่าจะมีโครงการ / กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกเป็นกรอบในการพัฒนา

4. การพิจารณากำหนดกิจกรรม ได้แยกประเภทโครงการออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 4.1 โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง
- 4.2 โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ
- 4.3 โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้ง

จากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รวมทั้งวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่เลือก และประการสำคัญคือ ข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอกองค์กรเพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ตามหลักเทคนิค SWOT ANALYSIS

2. การวิเคราะห์ข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะมี 4 กิจกรรมหลัก ๆ คือ

1) การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมานำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่ประชุมตามข้อ 1 ร่วมกันคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชนในห้วงเวลาสามปี

3) การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา ที่ประชุมตามข้อ 1 ร่วมกันจัดเรียงลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา

4) การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี ที่ประชุมตัดสินใจนำแนวทางมาดำเนินการ โดยวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1. เมื่อได้แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้ว ประชุมร่วมกันพิจารณาการคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาการคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี โดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

2. ประชุมร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ / กิจกรรม การพัฒนาที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ / กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีมาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดรายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อสามารถนำไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดร่างแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงร่างประกอบด้วย 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลชิวาน

ส่วนที่ 3 ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

ส่วนที่ 6 การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดเวทีประชาคมซึ่งในการประชาคมนั้นประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบล และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง การเสนอร่างแผนพัฒนาสามปี และรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

3. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล นำร่างแผนพัฒนาสามปี ที่ผ่านการประชาคมตำบลที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี หลังจากนั้นให้ส่งแผนพัฒนาสามปีที่ประกาศใช้แล้วแก่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ รวมทั้งประกาศให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วกัน

1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ และเป็นการคาดเดาเหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคต และตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้เกิดการยอมรับแนวคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์กร ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา ลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนเพราะการ

วางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนขึ้น และยังเป็นกำรอำนวนยประโยชน์ในกำรจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้น และทำให้เกิดความแจ่มชัดในกำรดำเนินงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่างๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคต

กล่าวได้ว่า ไม่มีองค์กรใดที่ประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดีและการวางแผนพัฒนาสามปีที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. บรรลุจุดมุ่งหมายมีทิศทางไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยสะดวกและเกิดผลดี
2. ประหยัด ทำให้ฝ่ายต่างๆ มีการประสานงานมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า เป็นการลดต้นทุนก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์กร
3. ลดความไม่แน่นอน การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้วทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว
4. เป็นเกณฑ์ในการควบคุม ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม กล่าวคือแผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม
5. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์
6. พัฒนาแรงจูงใจการวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต
7. พัฒนาการแข่งขัน การวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงานเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
8. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์กร
